

การกล่าวซ้อนในบทสนทนาภาษาไทย: กรณีศึกษารายการ “โหนกระแส”

โสภิดา โอชาพันธ์*

รับบทความ: 2 พฤษภาคม 2565

แก้ไขบทความ: 30 พฤษภาคม 2565

ตอบรับ: 20 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตำแหน่งและหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อน 2 ประเภท ได้แก่ การกล่าวแทรก (interruptions) และการกล่าวพร้อมกัน (overlaps) ในบทสนทนาภาษาไทยที่มีผู้ร่วมสนทนามากกว่า 2 คนขึ้นไปและให้ผู้สัมภาษณ์เป็นคู่กรณีกัน โดยเลือกเก็บข้อมูลบทสนทนาจากรายการ “โหนกระแส” จำนวน 4 ตอน รวมเป็นเวลาทั้งสิ้น 3 ชั่วโมง 11 นาที 11 วินาที ผลการวิจัยพบว่า ถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนปรากฏ 2 ตำแหน่ง ได้แก่ ตำแหน่งที่กล่าวแทรกหน่วยผลิตและตำแหน่งที่กล่าวพร้อมกัน โดยถ้อยคำแสดงการกล่าวแทรกในการสนทนาปรากฏมากกว่าถ้อยคำแสดงการกล่าวพร้อมกัน ด้านหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนแบ่งออกเป็น 12 หน้าที่ ได้แก่ 1)โต้แย้งประเด็นสนทนา 2) ถามคำถาม 3) ให้ข้อมูล 4) ตอบคำถาม 5) แสดงทัศนคติในทางลบ 6) ยับยั้งผลิตสนทนา 7) แนะนำความ 8) แสดงการเป็นผู้ฟัง 9) สรุปประเด็นสนทนา 10) ปรับแก้ถ้อยคำ 11) เรียกความสนใจ และ

* ครูกระบวนการโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะวิทยาการเรียนรู้ และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (อีเมล: sophida.oc@lsed.tu.ac.th)

12) เตือน ทั้งนี้หน้าที่ที่ปรากฏใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ได้แจ้งประเด็นสนทนา
ถามคำถาม และให้ข้อมูล ตามลำดับ

คำสำคัญ: การกล่าวชวน, สนทนาวิเคราะห์, รายการ โทนกระแส

Simultaneous Speech in Thai Conversation: A Case Study of Hone Krasae Television Program

Sophida Ochaphan *

Received: *May 2, 2022*

Revised: *May 30, 2022*

Accepted: *June 20, 2022*

Abstract

This article aims to study positions and functions of simultaneous speech which are interruptions and overlaps in Thai language conversations. In each conversation, there are more than two participants-as litigants and participants. The data collected from 4 episodes a timeframe of 3 hours 11 minutes 11 seconds from television program broadcast by the name of Hone Krasae. The result shows that simultaneous speech appears in two positions: interruptions and overlaps. The most preferred position is interruptions. Twelve functions of simultaneous speech comprise: 1) arguing colloquially; 2) asking; 3) providing information; 4) answering; 5) showing a negative attitude; 6) suppressing the conversation; 7) guiding words; 8) backchannelling; 9) summarizing discussions; 10) revising

* Facilitator Teacher, Thammasat Secondary School, Faculty of Learning Sciences and Education, Thammasat University. (E-mail: sophida.oc@lsed.tu.ac.th)

words; 11) attracting attention; and 12) reminding. The most preferred simultaneous speech functions are arguing colloquially, asking, and providing information, in decreasing order of significance.

Keywords: Simultaneous speech, Conversation analysis, Hone Krasae television program

บทนำ

กอฟฟ์แมน (Goffman, 1981, p. 14) อธิบายว่าการสนทนา บางครั้งใช้ในความหมายหลวม ๆ เทียบเท่ากับการพูดคุยทั่วไปของบุคคลเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กันในสังคม แต่หากกล่าวถึงความหมายที่เฉพาะเจาะจง อาจหมายถึงการพูดที่ปรากฏในกิจกรรมของคนกลุ่มเล็ก ๆ ที่มารวมตัวกันในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะพูดหรือฟังโดยไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดกะเกณฑ์กันมาก่อน ทั้งนี้ก็เพื่อให้การปฏิสัมพันธ์ดำเนินต่อไปได้ ทว่าการสนทนาบางครั้งอาจไม่ราบรื่น เนื่องจากในแต่ละผลัดอาจมีผู้ร่วมสนทนากล่าวซ้อนขึ้นในตำแหน่งที่ไม่ใช่จุดเปลี่ยนผลัด (transition relevance place: TRP) เรียกว่า การพูดแทรก (interruptions) หรืออาจมีผู้ร่วมสนทนากล่าวซ้อนขึ้นที่จุดเปลี่ยนผลัด เรียกว่า การพูดพร้อมกัน (overlaps) ซึ่งการพูดทั้งสองประเภทดังกล่าวรวมเรียกว่า การพูดซ้อน (simultaneous speech)¹

การกล่าวซ้อนนับเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่น่าสนใจ เนื่องจากการกล่าวซ้อนขึ้นในขณะที่ยู่กันกำลังพูดอยู่นั้นอาจทำให้การสนทนาติดขัด เกิดการเปลี่ยนประเด็นสนทนา ตลอดจนนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมสนทนาได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการกล่าวซ้อนในบริบทการสัมภาษณ์ ซึ่งมีความแตกต่างจากการสนทนาในชีวิตประจำวันอย่างสิ้นเชิง² ทั้งในแง่ของการจัดเตรียมสถานที่ในการสนทนาไว้ล่วงหน้า การกำหนดวัตถุประสงค์และประเด็นการสนทนาไว้ล่วงหน้า รวมถึง

¹ ซิมเมอร์แมนและเวสต์ (Zimmerman & West, 1975) ใช้ระบบผลัดของแซคส์และคณะ (Sacks et al., 1974) จำแนกการพูดซ้อน (simultaneous speech) เป็น 2 ประเภท คือ การพูดพร้อมกัน (overlaps) และการพูดแทรก (interruptions)

² แนวคิดในการวิเคราะห์ความเป็นทางการของสถานการณ์การสนทนาของบอนวิลล์เลน (Bonvillian, 1993, อ้างถึงใน นิตยาภรณ์ ธนสิทธิสุโรติ, 2545, น. 17-18) ได้แก่สถานที่ในการสนทนา ผู้ร่วมสนทนา ประเด็นสนทนา และวัตถุประสงค์ในการสนทนา

การกำหนดบทบาทของผู้ร่วมสนทนาไว้อย่างชัดเจน กล่าวคือ ผู้สัมภาษณ์มีหน้าที่ในการถามคำถามผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์มีหน้าที่ตอบคำถาม เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามชัดเจนครบถ้วนดีแล้ว ผู้สัมภาษณ์จึงเริ่มถามคำถามต่อไป ดังนั้น ผู้สัมภาษณ์จึงเป็นผู้ควบคุมการสนทนาให้อยู่ในกติกาของการถาม-ตอบ ทว่าประเภทของการสัมภาษณ์อาจส่งผลให้ผู้สัมภาษณ์มีสถานะและอำนาจในการควบคุมการสนทนาได้มากหรือน้อยแตกต่างกัน

รายการ “โหนกระแส” เป็นรายการสัมภาษณ์ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน เนื่องจากรายการนี้มักหยิบยกเรื่องที่กำลังเป็นที่สนใจของคนในสังคมมา “ตีแผ่” เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงในประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้ชมคลายสงสัยในประเด็นดังกล่าว รายการนี้มีผู้สัมภาษณ์ คือ กรรชัย กำเนิดพลอย จัดเป็นการสัมภาษณ์ในฐานะของเครื่องมือทางสื่อมวลชน³ มีวัตถุประสงค์เพื่อล้วงเอาความจริงเพิ่มเติมจากผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งอาจเป็นผู้รู้เห็นเหตุการณ์ ผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อเหตุการณ์นั้น หรือผู้ที่ถูกกล่าวหาตปึงถึงในทางลบ (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2542, น. 21-24) อย่างไรก็ตาม รายการ “โหนกระแส” มีรูปแบบการสัมภาษณ์ที่หลากหลาย ได้แก่ การสัมภาษณ์บุคคล กลุ่มบุคคล ตลอดจนการนำบุคคลที่มีความขัดแย้งทางความคิดหรือเป็นคู่กรณีกันมาเผชิญหน้ากัน นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ยังมีความหลากหลายทางด้านอายุ เพศ อาชีพ สถานะทางสังคม ฯลฯ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า รูปแบบของการสัมภาษณ์และความหลากหลายของผู้ร่วมสนทนาอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้การสัมภาษณ์ในรายการ “โหนกระแส” มีการกล่าวชอนกันมากกว่ารายการสัมภาษณ์อื่น ๆ

³ การสัมภาษณ์ในฐานะของเครื่องมือทางสื่อมวลชน ได้แก่ การสัมภาษณ์เพื่อใช้ในสิ่งพิมพ์ (journalistic) การสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง (broadcast) และการสัมภาษณ์ในการแถลงข่าว (news conference)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนที่เกิดขึ้นในบทสนทนารายการ “โหนกระแส” เพื่อพิจารณาว่า ถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนของผู้ร่วมสนทนานั้นมีตำแหน่งและทำหน้าที่อย่างไรในสถานการณ์การสื่อสารดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาดำแหน่งและหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อน 2 ประเภท ได้แก่ การกล่าวแทรก (interruptions) และการกล่าวพร้อมกัน (overlaps) ในบทสนทนาภาษาไทยที่มีผู้ร่วมสนทนามากกว่า 2 คนขึ้นไปและผู้ให้สัมภาษณ์เป็นคู่กรณีกัน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนปรากฏในตำแหน่งที่กล่าวแทรกหน่วยผลัด (interruptions) มากกว่าตำแหน่งที่กล่าวพร้อมกัน (overlaps)
2. หน้าที่ของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนที่พบมากที่สุด คือ การกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ยับยั้งผลัดสนทนา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะบทสนทนาในรายการ “โหนกระแส” ที่ออกอากาศผ่านทางช่องยูทูป “โหนกระแส (Hone-Krasae) Official” เท่านั้น เนื่องจากเป็นช่องทางที่เข้าถึงได้ง่าย สะดวกต่อการเก็บข้อมูลและการถ่ายเสียงบทสนทนา ไม่ศึกษาบทสนทนาที่ออกอากาศในช่องทางอื่น ได้แก่ เฟซบุ๊ก (facebook) และทวิตเตอร์ (twitter) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ข้อมูลบทสนทนาในแพลตฟอร์มทั้ง 2 แพลตฟอร์มข้างต้นมีลักษณะเหมือนกับข้อมูลบทสนทนาในช่องยูทูปทุกประการ

2. ศึกษาเฉพาะบทสนทนาที่มีผู้ร่วมสนทนามากกว่า 2 คนขึ้นไปและ ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นคู่กรณีกันเท่านั้น เนื่องจากจำนวนและความหลากหลายของผู้ให้ สัมภาษณ์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรากฏและไม่ปรากฏของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อน ในการสัมภาษณ์ รายการ “โหนกระแส”

3. ศึกษาเฉพาะการสนทนาแบบต่อหน้า (face-to-face) ไม่ศึกษาการสนทนา ที่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร่วมสนทนาผ่านทางเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพราะการกล่าวซ้อนอาจเกิดขึ้นจากปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น สัญญาณเครื่องมือ สื่อสารขัดข้อง แสดงให้เห็นว่าปัจจัยดังกล่าวไม่ใช่ความตั้งใจของบุคคล

4. ศึกษาเฉพาะวัจนภาษาเท่านั้น ไม่ศึกษาวัจนภาษาของผู้สัมภาษณ์และผู้ให้ สัมภาษณ์ เช่น การยิ้ม การใช้สายตา การแสดงสีหน้า การพยักหน้า การส่ายหน้า และ การเคลื่อนไหวร่างกาย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. สํารวจและศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นิยามของการสนทนา การศึกษาตามแนว สนทนาวิเคราะห์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. เก็บข้อมูลบทสนทนา

งานวิจัยนี้เลือกศึกษาบทสนทนาในรายการ “โหนกระแส” ที่ออกอากาศผ่าน ทางช่องยูทูบ “โหนกระแส (Hone-Krasae) Official” โดยสำรวจข้อมูลบทสนทนา ตั้งแต่วันที่ 1 พ.ย. 2564 – 30 พ.ย. 2564 จำนวนทั้งสิ้น 22 ตอน จากนั้นคัดเลือกเฉพาะ

ข้อมูลบทสนทนาที่มีผู้ร่วมสนทนามากกว่า 2 คนขึ้นไปและผู้ให้สัมภาษณ์เป็นคู่กรณีกัน ข้อมูลบทสนทนาที่พบมีจำนวน 4 ตอน รวมเป็นเวลาทั้งสิ้น 3 ชั่วโมง 11 นาที 11 วินาที ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลบทสนทนา

ลำดับที่	ชื่อตอน	วัน เดือน ปี	ความยาว (นาที)
1	เจ้าของรถโตโยเลอรัลัน! เคลียร์ให้มันจบ ๆ คู่กรณีอยากให้อย่างทุกคนทั้งหมา EP.1066	3 พ.ย. 64	55.09
2	สังคมไม่ทน ดาหน้า ตามล่ากลุ่มคนเหยียดชาติ พันธุ์คนอีสาน EP.1069	8 พ.ย.64	35.25
3	แม่ร้อง! ลูกพิการซ้ำซ้อน ถูกหญิงสาวหลอกให้ โอนเงิน สูญเงินไปกว่า 5 แสน EP.1071	10 พ.ย.64	50.52
4	โดนแล้วหมอปลา ชาวบ้านฮือไล่ ต้าไอ้ชั่ว!!! เหตุช่วยศีกษรณิสงฆ์ วัดไล่ที่ชาวบ้าน EP.1080	24 พ.ย.64	50.25
รวม			191.11

3. ถิ่นเสียงข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพิจารณาเลือกเฉพาะสัญลักษณ์ที่สอดคล้องกับการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ โดยนำสัญลักษณ์จากระบบถ่ายเสียงในงานวิจัยของแซคส์และคณะ (Sacks et al., 1974, อ้างถึงใน นริศรา หาสนาม, 2558, น. 8) มาปรับใช้ในการถ่ายเสียง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการถ่ายเสียง

การปรากฏ		สัญลักษณ์
ความยาว ของช่วงหยุด	หยุดช่วงสั้น ๆ ประมาณ 0.5 – 1.00 วินาที	—
	หยุดช่วงยาว ประมาณ 1.01 – 2.99 วินาที	— —
	หยุดตั้งแต่ 3 วินาทีขึ้นไป	(ตัวเลข)
ลักษณะการพูด	กล่าวแทรก/กล่าวพร้อมกัน	[
	กล่าวต่อถ้อยคำคู่สนทนาทันที ไม่มีช่วงหยุด	Z
	แก้ไขคำพูดตนเอง	-
	ลากเสียงยาว	::
	แจะปาก	!
ข้อจำกัด	แสดงความต่อเนื่องของถ้อยคำของผู้พูดที่มี ข้อจำกัดของหน้ากระดาษ	=
	แสดงช่วงการสนทนาที่ไม่สามารถถ่ายเสียงได้ เนื่องจากได้ยินข้อมูลไม่ชัดเจน	(X)
การระบุ และอธิบาย ตัวอย่าง	เป็นถ้อยคำที่วิเคราะห์ (เน้นตัวหนาและขีดเส้นใต้)	<u>ถ้อยคำ</u>
	แสดงช่วงของถ้อยคำที่วิเคราะห์	

4. วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ถ้อยคำแสดงการกล่าวแทรก (interruptions) และการกล่าวพร้อมกัน (overlaps) ตามแนวคิดเรื่องจุดเปลี่ยนผลัดของแซคส์และคณะ (Sacks et al., 1974) และเรื่องการพูดซ้อนของซิมเมอร์แมนและเวสต์ (Zimmerman & West, 1975) เพื่อศึกษาว่า ถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนประเภทใดปรากฏใช้มากกว่ากัน จากนั้น

วิเคราะห์บริบทของการสนทนา ตำแหน่ง ความหมาย และเจตนาของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อน เพื่อศึกษาว่าถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนทำหน้าที่อย่างไรในบริบทการสัมภาษณ์ รายการ “โหนกระแส”

5. สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษา ตำแหน่งและหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อน 2 ประเภท ได้แก่ การกล่าวแทรก (interruptions) และการกล่าวพร้อมกัน (overlaps) ในบริบทการสัมภาษณ์ที่มีผู้ร่วมสนทนามากกว่า 2 คนขึ้นไปและผู้ให้สัมภาษณ์เป็นคู่กรณีกัน และอภิปรายให้เห็นว่าผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานหรือไม่ อย่างไร ตลอดจนแสดงให้เห็นการปฏิสัมพันธ์ในสังคมวัฒนธรรมไทยด้วย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การสัมภาษณ์ (interview) คือ การสื่อสารระหว่างบุคคลสองฝ่ายที่ทราบเป้าหมายของการสนทนานั้น และแต่ละฝ่ายมีบทบาทหน้าที่ชัดเจน ฝ่ายที่เป็นผู้สัมภาษณ์ทำหน้าที่ขอข้อมูลจากฝ่ายที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ให้ข้อมูล (ประไพพรรณ พิงฉิม, 2542; กมลวรรณ ปกรณ์ขจรนาสิน, 2549)

การกล่าวแทรก (interruptions) คือ การที่คู่สนทนากล่าวซ้อนขึ้นในตำแหน่งที่ไม่ใช่จุดเปลี่ยนผลัด

การกล่าวพร้อมกัน (overlaps) คือ การที่คู่สนทนากล่าวซ้อนขึ้นในตำแหน่งที่เป็นจุดเปลี่ยนผลัด (transition relevance place: TRP)

ผู้ร่วมสนทนา (participants) คือ ทุกคนที่อยู่ในสถานการณ์การสนทนา ได้แก่ ผู้สัมภาษณ์ (Interviewer) และผู้ให้สัมภาษณ์ (Interviewee) ซึ่งมีจำนวนมากกว่า 1 คน รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น ทนาย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ตำแหน่งของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อน และหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อน ตามลำดับ

1. ตำแหน่งของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ตำแหน่งของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนตามแนวคิดเรื่อง จุดเปลี่ยนผลัดของแซคส์และคณะ (Sacks et al., 1974)⁴ และเรื่องการพูดซ้อนของ ซิมเมอร์แมนและเวสต์ (Zimmerman & West, 1975)⁵ ผลการศึกษาพบว่า ถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนปรากฏในตำแหน่งที่ต่างกัน ได้แก่ ตำแหน่งที่กล่าวแทรกหน่วยผลัด และตำแหน่งที่กล่าวพร้อมกัน

1.1 ตำแหน่งที่กล่าวแทรกหน่วยผลัด

ตำแหน่งที่กล่าวแทรกหน่วยผลัดเป็นตำแหน่งที่ผู้ร่วมสนทนากล่าวซ้อนขึ้น ทั้งที่ไม่ได้มีแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนตัวผู้ร่วมสนทนา หรือกล่าวแทรกขึ้นในขณะที่ผู้พูดยังพูดไม่จบหน่วยผลัด หรือเรียกว่า การพูดแทรก (interruptions) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

⁴ แซคส์และคณะ (Sacks et al., 1974, อ้างถึงใน นริศรา หาสนาม, 2558, น. 18) เสนอลักษณะการเปลี่ยนตัวผู้พูด 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) การเปลี่ยนตัวผู้พูดแบบราบรื่น (perfect speaker-switch) คือ การเปลี่ยนตัวผู้พูดโดยที่ผู้ร่วมสนทนาคนอื่นไม่ได้พูดซ้อนขึ้นมาในระหว่างการเปลี่ยนผู้พูด (2) การเปลี่ยนตัวผู้พูดแบบไม่ราบรื่น (non-fluent speaker-switch) คือ การเปลี่ยนตัวผู้พูดโดยผู้ร่วมสนทนาคนอื่น ๆ พูดซ้อนขึ้นมาในระหว่างการเปลี่ยนตัวผู้พูด

⁵ ดูหน้า 5

ตารางที่ 3 ตัวอย่างแสดงตำแหน่งที่กล่าวแทรกหน่วยผลัด

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	ป๊อบ :	ใช่ค่ะ _คือลับหลังป้าหม่อง_ ลับหลังคนดูและค่ะ _เขาก็จะให้คน= =อินอะค่ะ_ คนขับรถ_คน-คน
2	กรรชัย :	<u>ไอตงนั่นแหละ_พอเข้าใจ_เพราะ=</u> <u>=คนมันรัก_ก็อาจจะ_เออ_พยายามติดต่อกลับไป_แต่ไอที่ไม่=</u> <u>=เข้าใจ_หลังติดต่อกลับไป_เราเอาเงินเขาอีกหรือเปล่า_เนี่ย=</u> <u>=ประเด็นเนี่ย</u>

(ตอน แม่ร้อง! ลูกพิการซ้ำซ้อน ถูกหญิงสาวหลอกให้โอนเงิน สูญเงินไปกว่า 5 แสน)

จากข้อมูลบทสนทนาข้างต้น ป๊อบกำลังอธิบายว่าตนเองได้ยุติการติดต่อกับชายหนุ่มผู้ที่มีภาวะพิการซ้ำซ้อนแล้ว แต่อีกฝ่ายไม่ยอมและยังคงหาทางติดต่อกลับมาภายหลังเป็นการส่วนตัว ทว่าป๊อบยังพูดไม่จบหน่วยผลัด กรรชัยก็กล่าวแทรกขึ้นเพราะต้องการจะสรุปประเด็นที่ชายหนุ่มพยายามติดต่อกลับไป พร้อมกับเน้นย้ำถึงประเด็นสำคัญที่ต้องการทราบ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถตอบคำถามได้อย่างตรงประเด็น

1.2 ตำแหน่งที่กล่าวพร้อมกัน

ตำแหน่งที่กล่าวพร้อมกันเป็นตำแหน่งที่ผู้ร่วมสนทนากล่าวซ้อนขึ้นในจุดที่มีแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนตัวผู้สนทนาได้ กล่าวคือ เมื่อการสนทนาดำเนินถึงจุดเปลี่ยนผลัดอาจมีช่วงเงียบสั้น ๆ (gap) และอาจมีผู้ร่วมสนทนาเลือกตนเองพูดขึ้นพร้อมกันมากกว่า 1 คน หรือเรียกว่า การพูดพร้อมกัน (overlaps) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ตัวอย่างแสดงตำแหน่งที่กล่าวพร้อมกัน

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	ตุ๊ก :	หนูเป็นตัวแทนของชาวบ้านนะคะ_ชาวบ้านนะ_เช่าที่= =เตี๊ยนตร้อน_เพื่อยู่ออาศัย_แล้วชาวบ้านนะจะเอารังของ= =เขาไปแบ่งให้คนอื่นไ้ยังง
2	กรรชัย :	คิดผิดหรือเปล่า
3	ทนายเกรียงศักดิ์ :	ไม่ใช่_ไม่ใช่
4	ตุ๊ก :	<u>คิดผิด</u> <u>ไม่เกี่ยว</u>

(ตอน โดนแล้วหมอบลา ชาวบ้านฮือไล่ ด่าไอ้ชั่ว!!! เหตุช่วยศีกษณ์สังฆ์ วัดไล่ที่ชาวบ้าน)

จากข้อมูลบทสนทนาข้างต้น ตุ๊กในฐานะตัวแทนของชาวบ้านอธิบายว่า ชาวบ้านมาเช่าที่บริเวณวัดเพราะเตี๊ยนตร้อน เนื่องจากไม่มีที่อยู่อาศัย ดังนั้นชาวบ้าน จึงไม่ได้แบ่งที่บริเวณดังกล่าวให้กับผู้อื่น จากนั้นกรรชัยจึงกล่าวขึ้นในผลัดที่ 2 ว่า “คิดผิดหรือเปล่า” เพื่อถามแทนชาวบ้าน ซึ่งหลังจากที่กรรชัยกล่าวจบหน่วยผลัด ทนายเกรียงศักดิ์ (ผลัดที่ 3) กล่าวว่า “ไม่ใช่” เพื่อต้องการจะบอกว่าไม่ใช่เรื่อง การแบ่งที่ดิน แต่เป็นเรื่องการแบ่งน้ำและไฟฟ้ากระจายให้คนอื่นใช้ จะเห็นได้ว่า ทนายเกรียงศักดิ์กล่าวถ้อยคำ “ไม่ใช่” ซ้ำกัน 2 ครั้ง โดยมีช่วงหยุดเล็กน้อย ทำให้ ตุ๊กเข้าใจว่าทนายเกรียงศักดิ์กล่าวจบผลัดแล้วจึงกล่าวขึ้นว่า “คิดผิด ไม่เกี่ยว” เพื่อ ต้องการจะบอกว่า “ทนายเกรียงศักดิ์คิดผิด ชาวบ้านไม่ได้แบ่งที่ดินบริเวณวัดให้ใคร มาเช่า” ทำให้ในผลัดที่ 3 และ 4 มีผู้ร่วมสนทนากล่าวขึ้นพร้อมกัน (overlaps)

ผลการศึกษาเปรียบเทียบตำแหน่งของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อน ได้แก่ ตำแหน่งที่กล่าวแทรกหน่วยผลัด และตำแหน่งที่กล่าวพร้อมกัน สามารถสรุปการ ปรากฏใช้ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบตำแหน่งของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนระดับหน่วยผลัด

ลำดับที่	ตำแหน่ง ระดับหน่วยผลัด	ผู้สัมภาษณ์ (ครั้ง)	ผู้ให้สัมภาษณ์ (ครั้ง)	รวม
1	ตำแหน่งที่กล่าวแทรก หน่วยผลัด	35	57	92
2	ตำแหน่งที่กล่าวพร้อมกัน	8	36	44
รวม		43	93	136

จากตารางข้างต้น พบถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนจำนวนทั้งสิ้น 136 ครั้ง แบ่งออกเป็นถ้อยคำที่กล่าวแทรกหน่วยผลัดจำนวน 92 ครั้ง และถ้อยคำที่กล่าวพร้อมกันจำนวน 44 ครั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การสัมภาษณ์ในรายการ “โหนกระแส” มีถ้อยคำแสดงการกล่าวแทรกในการสนทนาปรากฏมากกว่าถ้อยคำแสดงการกล่าวพร้อมกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรูปแบบของรายการต้องการค้นหาข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์ต่างก็มีความจริงในแบบของตนเอง ดังนั้น เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเห็นว่าประเด็นที่กำลังสนทนาอยู่นั้นไม่ใช่ข้อเท็จจริงหรือมีข้อมูลเพิ่มเติมมาสนับสนุนประเด็นดังกล่าว ก็มักจะกล่าวแทรกขึ้นเพื่อใช้สิทธิ์ในการพูดแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งประเด็นสนทนา อย่างไรก็ตาม ทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์อาจกล่าวแทรกได้โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องความสุภาพ เนื่องจาก รายการ “โหนกระแส” เป็นรายการสัมภาษณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งในประเด็นต่าง ๆ ได้ รวมถึงผู้ให้สัมภาษณ์เป็นคู่กรณีกัน ส่งผลให้ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวแทรกกันเองเป็นจำนวนมาก ขณะที่ผู้สัมภาษณ์กล่าวแทรกผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อให้การสนทนาบรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นอำนาจที่ผู้สัมภาษณ์มีเหนือผู้ให้สัมภาษณ์ในการสนทนาแบบนี้

2. หน้าที่ของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อน

การสนทนาเป็นการปฏิสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่สามารถบ่งชี้
อัตลักษณ์ทางสังคมของผู้พูด รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยทั่วไปผู้พูดและ
ผู้ฟังจะรับรู้ “กฎ” ร่วมกัน ทำให้การสนทนาแต่ละครั้งเป็นไปอย่างราบรื่น อย่างไรก็ตาม
ก็ตี ผู้วิจัยเห็นว่าการสนทนาที่มีการเปลี่ยนตัวผู้พูดแบบไม่ราบรื่น เช่น การกล่าว
แทรก (interruptions)⁶ และการกล่าวพร้อมกัน (overlaps) ย่อมมีวัตถุประสงค์บาง
ประการ

อนึ่ง ผู้วิจัยวิเคราะห์หน้าที่ของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนทั้ง 2 ประเภทด้วย
เกณฑ์ต่าง ๆ ได้แก่ ปริบทของการสนทนา ตำแหน่ง ความหมาย และเจตนาของถ้อยคำ
แสดงการกล่าวซ้อน ผลการศึกษาถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนในรายการ “โหนกระแส”
พบว่าหน้าที่หลัก ๆ 12 หน้าที่ เรียงลำดับจากหน้าที่ที่พบมากที่สุดไปยังหน้าที่ที่พบน้อย
ที่สุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ได้แย้งประเด็นสนทนา

คือ การกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น และเหตุผลอัน
ขัดแย้งกับถ้อยคำของผู้พูดคนปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่า การกล่าวซ้อนลักษณะนี้พบ
มากที่สุดในการสัมภาษณ์ของรายการ “โหนกระแส” เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 2 ฝ่าย
เป็นคู่กรณีกัน การโต้แย้งประเด็นสนทนาจึงไม่ใช่การแก้ไขถ้อยคำให้ถูกต้องหรือดีขึ้น แต่
เป็นการแสดงจุดยืนทางความคิดที่แย้งกันระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

⁶ เจมส์และคลาร์ก (James & Clark, 1993, อ้างถึงใน นริศรา ทาสนาม, 2558, น. 18) กล่าวว่า การพูดแทรกมีจุดประสงค์ 2 ลักษณะ ดังนี้

- (1) การพูดแทรกเพื่อแสดงความร่วมมือและสนับสนุนผู้พูดคนก่อน
- (2) การพูดแทรกเพื่อแย้งซึ่งผลจากผู้พูดคนก่อน

ตารางที่ 6 ตัวอย่างของการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่โต้แย้งประเด็นสนทนา

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	กรรชัย :	เดี่ยว ๆ พี่ใจเย็นแป๊บนึงนะ _ตกลงใครเป็นเจ้าของหมากันแน่ = =ครับ _ทั้งสองท่าน
2	ตึก :	ผมครับ
3	กรรชัย :	คนนี้นะฮะ
4	นิพล :	ไม่ใช่ครับ
5	กรรชัย :	อะ _ทำไมถึงคิดว่าไม่ใช่
6	นิพล :	เพราะหมา-หมานี้มาก่อนเขา _เขาเพิ่งมาที่หลังหมาอีก
7	แห่ม :	พี่รู้ได้ไงคะ _เนี่ย _เป็นคนทำคลอดหมาคะ
8	กรรชัย :	อ๋อ
9	แห่ม :	อืม

(ตอน เจ้าของรถไวดเลอร์ลั่น! เคลียร์ให้มันจบ ๆ คู่กรณียากให้ย้ายทุกคนทั้งหมา)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น กรรชัย (ผลัดที่ 1) ถามว่า “ตกลงใครเป็นเจ้าของหมากันแน่ครับ” ตึก (ผลัดที่ 2) จึงแสดงตัวตนว่าเป็นเจ้าของสุนัขด้วยการตอบกลับว่า “ผมครับ” จากนั้นกรรชัย (ผลัดที่ 3) และนิพล (ผลัดที่ 4) ก็กล่าวขึ้นพร้อมกัน (overlaps) ทันทีหลังจากที่ตึกพูดจบ โดยกรรชัยในผลัดที่ 3 กล่าวว่า “คนนี้นะฮะ” เพื่อย้ำคำตอบของตึกในผลัดที่ 2 ว่าเจ้าของสุนัขคือตึก ขณะที่นิพลกล่าวซ้อนขึ้นมาว่า “ไม่ใช่ครับ” เพื่อโต้แย้งคำตอบของตึกในผลัดที่ 2 ที่บอกว่าตนเป็นเจ้าของสุนัข และขยายความต่อในผลัดที่ 6 ว่า “เพราะหมานี้มาก่อนเขา เขาเพิ่งมาที่หลังหมาอีก”

2.2 ถามคำถาม

คือ การกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ถามถึงบุคคล เหตุการณ์ หรือเรื่องราวความเป็นไปเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังสนทนา การถามแบ่งออกเป็น 5 ลักษณะย่อย ๆ ได้แก่ การถามย้ำ พบจำนวน 8 ครั้ง การเปลี่ยนจุดเน้นของคำถาม พบจำนวน 6 ครั้ง การขยายความคำถามให้ชัดเจนมากขึ้น พบจำนวน 4 ครั้ง การถามคำถามแบบทั่วไป พบจำนวน 3 ครั้ง และการเปลี่ยนประเด็นคำถาม พบจำนวน 3 ครั้ง ส่วนใหญ่ผู้ที่กล่าวซ้อนในลักษณะนี้จะเป็นผู้สัมภาษณ์ (กรรชัย กำเนิดพลอย) เนื่องจากต้องทำหน้าที่สัมภาษณ์ข้อมูลต่าง ๆ จากผู้ให้สัมภาษณ์ให้ครบทุกแง่มุมในระยะเวลาจำกัด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ตัวอย่างของการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ถามย้ำ

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	กรรชัย :	ทีนี้เนีย_ในบ้านหลังนี้ 21 ตารางวา_หมา 6 ตัว_โอเค_แต่เวลา= =มันออกกำลังกายกัน_คุณต้องพามันออกมาข้างนอก
2	ตีก :	=ครับ_ก็ทุกใส่แจ๊สคันเล็ก ๆ อะ_ไปที่เดียวเลย
3	กรรชัย :	แล้วไอที่มันออกมาวิ่งข้างนอกบ้านเนี่ยมันคืออะไร
4	ตีก :	คือวันนั้นอะ_ผมเมา_เมื่อวันอาทิตย์อะ_มันอาจจะ
5	กรรชัย :	<u>ยอมรับว่าเมา</u>
6	ตีก :	เมาครับ
7	กรรชัย :	ไม่ได้-คือไม่ได้เมาเอาใจใหม่
8	ตีก :	ไม่ได้เมาอย่าครับ

(ตอน เจ้าของร็อตไวเลอร์ลั่น! เคลียร์ให้มันจบ ๆ คู่กรณีอยากให้ย้ายทั้งคนทั้งหมา)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น กรรชัย (ผลัดที่ 3) ถามตีกว่า “แล้วไอที่มันออกมาวิ่งข้างนอกบ้านเนี่ยมันคืออะไร” ตีก (ผลัดที่ 4) จึงตอบว่า “คือวันนั้นอะ ผมเมาเมื่อวันอาทิตย์อะ” แล้วกำลังจะอธิบายต่อว่าเหตุการณ์เป็นอย่างไร ทว่ากรรชัยกล่าวแทรกขึ้นกับผลัดของตีกในลักษณะของการถามย้ำ เพื่อให้ตีกตอบยืนยันว่าวันที่เกิดเหตุ นั้นตีกอยู่ในสภาพมึนเมาจริง และในผลัดที่ 6 ตีกกล่าวตอบกรรชัยอีกครั้งว่า “เมาครับ” จากนั้นกรรชัย (ผลัดที่ 7) จึงเปลี่ยนจุดเน้นของคำถามไปยังสิ่งที่ต้องการทราบต่อไป อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่า “ยอมรับว่าเมา” อาจแสดงเจตนาบอกเล่า ทว่ารูปร่างนี้ปรากฏในผลัดที่ 5 ซึ่งผู้พูดคือผู้สัมภาษณ์ ดังนั้น “ยอมรับว่าเมา” ในบริบทนี้จึงแสดงเจตนาถาม เพื่อให้ได้คำตอบ

2.3 ให้ข้อมูล

คือ การกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่อธิบายรายละเอียดของเหตุการณ์ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนาหรือผู้ชมเข้าใจเรื่องราวหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจเป็นข้อมูลที่ผู้ร่วมสนทนาหรือผู้ชมไม่ทราบมาก่อน ทั้งนี้ผู้ที่กล่าวซ้อนกับผู้พูดคนปัจจุบันอาจต้องการนำเสนอข้อมูลบางประการ หรือแสดงความรู้เกี่ยวกับประเด็นที่กำลังสนทนา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 8 ตัวอย่างของการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูล

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	กรรชัย :	เดี๋ยวนะ _เดี๋ยวนะ_ อันนี้ ๆ คือคุณนะ
2	ตึก :	อันนี้พี่ชาย
3	นิพล :	เนีย ที่เขาไปเคาะ-ไปเคาะประตูทำทายนีย
4	กรรชัย :	เดี๋ยว ๆ เดียวนะ _เดี๋ยวนะ_ ใจเย็น ๆ นะฮะ _คือ= =ต้องบอกคุณผู้ชมนะครับว่า_กรณีเจ้าร็อตไวเลอร์ทั้งหลาย= =เนีย ทั้ง 6 ตัว ของทางตึกเนีย_คือมันไปก่อเหตุเนียนะฮะ _= =ไม่ได้ก่อเหตุแค่รายเดียว_มันก่อเหตุหลายราย_แต่สิ่งที่= =ตึกกำลังพูดอยู่_แหม่มกำลังพูดอยู่_อันนี้ขอเป็นเรื่อง ๆ นะ= =_เอาคู่กรณีทางฝั่งเปียร์ก่อน

(ตอน เจ้าของร็อตไวเลอร์ลั่น! เคลียร์ให้มันจบ ๆ คู่กรณีอยากให้อย่ายัดคนทั้งหมา)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น จะสังเกตเห็นว่าเกิดการกล่าวซ้อนขึ้นในผลัดที่ 2 และ 3 กล่าวคือ ขณะที่ผู้ร่วมสนทนาทุกคนกำลังดูคลิปวิดีโอที่แสดงภาพของตึกกำลังเคาะประตู กรรชัยถามขึ้นมาว่า “เดี๋ยวนะ เดียวนะ อันนี้ ๆ คือคุณนะ” และเมื่อสิ้นผลัดของกรรชัย ตึกในผลัดที่ 2 ตอบว่า “อันนี้พี่ชาย” หมายถึง ผู้ชายที่อยู่ในคลิปวิดีโอ ขณะนั้นเป็นพี่ชายของตึก ไม่ใช่ตึก และในผลัดที่ 3 นิพล หนึ่งในคู่กรณีของตึกกล่าวซ้อนกันกับตึกว่า “เนีย ที่เขาไปเคาะ ไปเคาะประตูทำทายนีย” เพื่อให้ข้อมูลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในคลิปวิดีโอในเวลาต่อมา ทว่ากรรชัย (ผลัดที่ 4) กล่าวแทรกหน้าผลัดของนิพลขึ้นเพื่อยับยั้งผลัดของนิพล ก่อนจะให้ข้อมูลภาพรวมของเหตุการณ์แก่ผู้ที่กำลังชมรายการว่า “สุนัขร็อตไวเลอร์ทั้ง 6 ตัว ของตึกกับแหม่มไม่ได้ก่อเหตุแค่รายเดียว แต่ก่อเหตุหลาย

ราย” จะเห็นได้ว่านิพลในผลัดที่ 3 พุดซ้อนขึ้นมาโดยที่ยังไม่ถึงถึงกรณีของตนเอง ผู้สัมภาษณ์จึงควบคุมการสนทนาให้เป็นไปทีละกรณีโดยการกล่าวว่า “ขอเป็นเรื่อง ะ” ก่อนที่จะดึงความสนใจของผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ชมให้กลับมาที่กรณีเดิม โดยมอบ ผลัดให้คู่กรณีคนเดิมที่เล่าเหตุการณ์ค้างไว้ดำเนินผลัดสนทนาต่อไป ดังข้อความว่า “เอาคู่กรณีทางฝั่งเปียร์ก่อน”

2.4 ตอบคำถาม

คือ การกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ตอบคำถามเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์ หรือ เรื่องราวที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับบรรทัดฐานของการสัมภาษณ์ กล่าวคือ การกล่าวซ้อน ลักษณะนี้แทบไม่เกิดขึ้นกับผู้สัมภาษณ์เลย แต่จะเกิดขึ้นกับผู้ให้สัมภาษณ์เป็นส่วนใหญ่ เพราะผู้ให้สัมภาษณ์มีหน้าที่ตอบคำถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์อาจตอบ คำถามโดยไม่รอให้ผู้สัมภาษณ์พูดจนจบผลัดก่อน เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์คาดว่าตนเอง เข้าใจประเด็นคำถามดีแล้วจึงรีบตอบคำถาม หรือบางกรณีอาจเกิดความคิดว่า การเว้น ช่วงเล็กน้อยหมายถึงคำถามสิ้นสุดลงแล้ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ตัวอย่างของการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ตอบคำถาม

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	ทนายโนบิ :	คำว่า-คราวนี้พี่ถามนิดนึง_แล้วคำว่า= =ตอบตกลงให้เลี้ยงดูในลักษณะแบบเนี้ย_คือ_ความหมายที่= =เราเข้าใจคืออะไร_คือ_เข้าใจว่าต้องเป็น <u>แพนกัน</u> _หรือว่า= =คู่รักกันหรือยังงัยครับ
2	ป๊อบ :	<u>ก็เหมือนประ=</u> <u>=มาณาว่า_เป็น_ไม่ใช่ค่ะ_ประมาณว่าหนู-หนูเป็นเพื่อน=</u> <u>=คุยให้เขา_อะไรแบบนี้</u>
3	ทนายโนบิ :	อันนั้นคือความคิดของเรา
4	ป๊อบ :	อ่า ไข่ค่ะ_เป็นเพื่อนคุย_เป็น= =เวลาเขาเขาชอบ-เขาเคยระบายกับหนูว่าเขาไม่มีความสุขเลย

(ตอน แม่ร้อง! ลูกพิการซ้ำซ้อน ถูกหญิงสาวหลอกให้โอนเงิน สูญเงินไปกว่า 5 แสน)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น ทนายโนบิ (ผลัดที่ 1) ถามป๊อบว่า “คำว่าตอบตกลงให้เลี้ยงดูในลักษณะแบบเนี้ย คือ ความหมายที่เราเข้าใจคืออะไร คือ เข้าใจว่าต้องเป็นแพนกัน หรือว่าคู่รักกันหรือยังงัยครับ” ซึ่งป๊อบ (ผลัดที่ 2) ไม่ได้รอให้ทนายโนบิถามคำถามจนจบ และคาดว่าตนเข้าใจคำถามของทนายโนบิดีแล้ว จึงรีบกล่าวแทรกหน่วยผลัด (interruptions) เพื่อตอบคำถามทันที ส่งผลให้เกิดการกล่าวซ้อนกันขึ้น อย่างไรก็ตาม ทนายโนบิไม่ได้ถามในฐานะผู้สัมภาษณ์ แต่ถามในฐานะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์

2.5 แสดงทัศนคติในทางลบ

คือ การกล่าวข้อที่ทำหน้าที่แสดงออกถึงความคิด อารมณ์และความรู้สึกต่อประเด็นที่กำลังสนทนา ผู้ให้สัมภาษณ์มักจะกล่าวข้อในลักษณะนี้มากกว่าผู้สัมภาษณ์ โดยเฉพาะเมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 2 ฝ่ายมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน แต่ละฝ่ายก็จะกล่าวข้อกันไปมาด้วยถ้อยคำที่แสดงน้ำเสียง ท่าที และทัศนคติในทางลบ เช่น ความรู้สึกไม่พอใจ การเหน็บแนม การประชดประชัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ตัวอย่างของการกล่าวข้อที่ทำหน้าที่แสดงทัศนคติในทางลบ

ผลที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	นายเกรียงศักดิ์ :	ไม่_คืออย่างจ้_โอนไม่โอนไม่ใช้สาระสำคัญ_ใน= =ฎีกานะ_แม้จะให้ปากเปล่ายังเป็นທີ່ของวัดเลย_เรื่อง= =จริงซะ
2	ตุ๊ก :	โห_อย่างนี้_หนูขอบคุณที่คุณนายสอนนะคะ_ตอน= =นี้หนูจะสอนลูก_มึงอย่าไปชี้ที่ตรงไหนนะว่าแม่ให้_ถ้า= =หนูไปชี้ตรงไหนปึบ_ที่นี้เขาให้แม่_จบเลยลูกหลาน= =ชาวบ้าน
3	กรรชัย :	ไม่ต้องหาकिनกันและ
4	ตุ๊ก :	ไม่ต้องหาकिन_ใครเอ่ยปากคน= =นั่นก็ใช่

(ตอน โดนแล้วหมอบลา ชาวบ้านฮือไล่ ด่าไอ้ชั่ว!!! เหตุช่วยศิกธรณีสงฆ์ วัดไล่ที่ชาวบ้าน)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น นายเกรียงศักดิ์ (นายของทางวัด) ได้ให้ข้อมูลกับตุ๊ก (ตัวแทนชาวบ้าน) ว่า “โอนไม่โอนไม่ใช้สาระสำคัญ ในฎีกานะ แม้จะให้ปาก

เปล่ายังเป็นที่ของวัดเลย” ตูกรู้สึกไม่พอใจกับถ้อยคำดังกล่าว จึงกล่าวแทรกขึ้นทำยหน่วยผลัดของทนายเกรียงศักดิ์ว่า “โห อย่างนี้ หนูชอบคุณที่คุณทนายสอนนะคะ ตอนนี้หนูจะสอนลูก...” จะเห็นได้ว่าตูกกล่าวขึ้นต้นประโยคด้วยคำอุทาน “โห” แล้วหยุดเล็กน้อยก่อนจะตามด้วยคำว่า “อย่างนี้” ซึ่งแสดงความประหลาดใจในทำนองว่า “โห ถ้าเป็นอย่างนี้จริง ๆ” ทำให้สันนิษฐานได้ว่าตูกไม่ได้เชื่อหรือคล้อยตามที่ทนายเกรียงศักดิ์กล่าวในผลัดที่ 1 ดังนั้นถ้อยคำของตูกในผลัดที่ 2 จึงเป็นการกล่าวประชดประชัน

2.6 ยับยั้งผลัดสนทนา

คือ การกล่าวซ้อนที่ทำให้ผู้พูดคนปัจจุบันระงับผลัดของตนเองและเป็นการบังคับเปลี่ยนตัวผู้พูด ซึ่งการกล่าวซ้อนในลักษณะนี้ทำหน้าที่แตกต่างกัน 2 แบบ ได้แก่ การยับยั้งผลัดเพื่อยุติความขัดแย้ง และการยับยั้งผลัดเพื่อลิดรอนสิทธิ์ในการพูด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) การยับยั้งผลัดเพื่อยุติความขัดแย้ง

คือ การกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ห้ามไม่ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ปะทะคารมกันมากจนถึงขั้นวิวาทกัน โดยผู้สัมภาษณ์จะคอยประเมินสถานการณ์ว่าเมื่อไรควรห้าม หรือเมื่อไรควรปล่อยให้โต้แย้งกัน กรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวซ้อนกันมากเกินไป ผู้สัมภาษณ์จะพยายามยับยั้งผลัดของผู้พูดคนปัจจุบันและพยายามครอบครองผลัด เมื่อผู้สัมภาษณ์ครอบครองผลัดสำเร็จก็จะทำหน้าที่ดำเนินรายการต่อด้วยการเลือกผู้พูดคนต่อไป ที่เป็นเช่นนี้ได้เพราะผู้ร่วมสนทนาทุกคนทราบ “กฎ” ว่า ผู้สัมภาษณ์มีสิทธิ์เหนือกว่าในการควบคุมการสนทนา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 11 ตัวอย่างของการกล่าวข้อหนึ่งที่ทำหน้าที่ยุติความขัดแย้ง

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	นายเกรียงศักดิ์ :	ไม่_เจ้าอาวาส_คุณไม่ควรจะไปก้าวล่วงนะ = =ครับ_คุณต้องดูด้วยว่า
2	นายไพศาล :	อ้าว_ผมไปค้าหัวยังงใครคนอื่นเขายืนกันหมด_ = =นักข่าว_ชาวบ้านยืนกันหมด_ค้าหัวตรงไหน
3	กรรชัย :	อะ_เดี๋ยวนะ_ใจเย็น ๆ นะ_คือทางฝั่งพี่ = =ยืนยันว่าไม่สมควร
4	นายเกรียงศักดิ์ :	ไม่สมควร
5	กรรชัย :	อะ_หมอปลาสมควรไหม
6	นายเกรียงศักดิ์ :	ไม่สมควรครับ

(ตอน โดนแล้วหมอปลา ชาวบ้านฮือไล่ ต้าไอ้ชั่ว!!! เหตุช่วยศิษย์ธณีสงฆ์ วัดไร่ที่ชาวบ้าน)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น จะสังเกตเห็นว่านายเกรียงศักดิ์กับนายไพศาลเริ่มมีปากเสียงกัน เนื่องจากนายเกรียงศักดิ์ (ผลัดที่ 1) บอกว่านายไพศาลกับหมอปลาไปทำอากัปกิริยาที่ไม่สมควรต่อเจ้าอาวาส ทันใดนั้นนายไพศาลรู้สึกไม่พอใจ จึงกล่าวโต้แย้งข้อหน่วยผลัดของนายเกรียงศักดิ์ว่า “ผมไปค้าหัวยังง ใครคนอื่นเขายืนกันหมด นักข่าว ชาวบ้านยืนกันหมด ค้าหัวตรงไหน” เมื่อกรรชัยประเมินสถานการณ์แล้วจึงรีบกล่าวแทรกในผลัดที่ 3 ว่า “อะ เดี๋ยวนะ ใจเย็น ๆ นะ” เพื่อยุติความขัดแย้ง จากนั้นจึงทำหน้าที่เลือกผู้พูดคนต่อไปโดยถามนายเกรียงศักดิ์ว่า “คือทางฝั่งพี่ยืนยันว่าไม่สมควร” การสัมภาษณ์จึงดำเนินไปอย่างสงบเรียบร้อย

(2) การยับยั้งผลัดเพื่อลิตรอนสิทธิ์ในการพูด

คือ การกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ระงับผลัดสนทนาของผู้อื่น แบ่งออกเป็น 2 กรณี
กรณีแรก คือ ผู้สัมภาษณ์ลิตรอนสิทธิ์ในการพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยการตัดจบเพื่อ
ควบคุมเวลาและนำเข้าสู่ช่วงพักของรายการ ส่วนกรณีที่สอง คือ ผู้ให้สัมภาษณ์ลิตรอน
สิทธิ์ในการพูดกันเองเพื่อชิงผลัดและไม่เปิดโอกาสให้อีกฝ่ายโต้แย้งกลับ ซึ่งในสถานการณ์
การสัมภาษณ์แบบปกติ ผู้สัมภาษณ์ย่อมมีอำนาจควบคุมผลัดสนทนามากกว่าผู้ให้
สัมภาษณ์ ดังนั้น การที่ผู้ให้สัมภาษณ์พยายามเป็นผู้ควบคุมผลัดสนทนาของผู้อื่นนั้นแสดง
ให้เห็นว่ามีความขัดแย้งเกิดขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ตัวอย่างของการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ลิตรอนสิทธิ์ในการพูด

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	แหม่ม :	หนูยังไม่ว่าง_ เข้าใจไหม_ คือหนูยังไม่ว่าง
2	นิพล :	คนเนี่ย_ คน-คนมันไม่ดี-ดีกว่าหมาหรือ
3	แหม่ม :	แล้วที่เมื่อวาน= =หนูจะคุยพี่ไม่คุย_ แล้วพี่มาคุยทำไมวันนี้_ หา (เสียงดัง)
4	นิพล :	หมามันดีกว่า_ นิสัยอย่างเงี้ย
5	กรรชัย :	แหม่ม ๆ_ เดียวนะ_ = =พี่นิพล_ แหม่ม
6	นิพล :	เอาชนะอย่างเดียว
7	กรรชัย :	ใจเย็น ๆ_ ใจเย็น ๆ_ ใจเย็น ๆ
8	นิพล :	คนอย่างนี้_ เห็นกันมานานแล้ว
9	กรรชัย :	เอาหน้า_ เอาหน้า
10	แหม่ม :	ก็เห็นกันมานานแล้วไง

Z

11	กรรชัย :	=_ใจเย็น ๆ_เดี่ยวพีก่อนไหม_พีก่อนนะ_เอาน้ำมา_เอาน้ำมา= =เอาน้ำเย็นมาหน่อย_พีก่อนคุณผู้ชม
12	นิพล :	ก็บอกแล้ว_คุยกัน_เดี่ยว
13	กรรชัย :	พี_นิพล_แป๊บนึงนะ_ผมเหนื่อย=_ =เดี่ยวขอพีก่อน_ผมก็พีกด้วย_เดี่ยวกลับมา_เดี่ยวกลับมา
14	แหล่ม :	ก็ถ้ารู้ว่าพีมัววันนี้_หนูก็ไม่มา= =หรือ

(ตอน เจ้าของรีดไวดเลอร์ลั่น! เคลียร์ให้มันจบ ๆ คู่กรณียากให้ย้ายทั้งคนทั้งหมา)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น ในผลัดที่ 1 – 12 แหล่มและนิพลกล่าวซ้อนกัน
ไปมาโดยที่ไม่มีใครยอมหยุดฟังใคร แม้ว่ากรรชัยจะพยายามห้ามปรามแล้วดังจะเห็นได้ใน
ผลัดที่ 5 7 9 และ 11 แต่เมื่อกรรชัยเห็นว่าสถานการณ์ความขัดแย้งยังไม่ยุติลง กรรชัยจึง
กล่าวแทรกนิพลโดยที่นิพลยังพูดไม่จบหน่วยผลัด ดังข้อความในผลัดที่ 13 ว่า “พีนิพล
แป๊บนึงนะ ผมเหนื่อย เดี่ยวขอพีก่อน ผมก็พีกด้วย เดี่ยวกลับมา เดี่ยวกลับมา” ทั้งนี้
กรรชัยได้ใช้อำนาจของตนในฐานะผู้สัมภาษณ์นำผู้ให้สัมภาษณ์เข้าสู่ช่วงพักของรายการ
ทำให้นิพลต้องระงับผลัดของตนในผลัดที่ 12 ซึ่งนอกจากจะยุติความขัดแย้งได้ชั่วคราว
แล้ว ยังสามารถควบคุมการสนทนาให้อยู่ภายในเวลาที่กำหนดด้วย

ตารางที่ 13 ตัวอย่างของการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ลีตรอนสิทธิ์ในการพูด

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	นิพล :	ร้องห่มร้องไห้สงสารลูก
2	กรรชัย :	สงสารลูกคือลูก_ลูก
3	นิพล :	อ่า_สงสารลูกเขา_แต่ผมเนียมาดูแล= =ผมใหม่
4	กรรชัย :	ลูกคือหมา
5	แห่ม :	เดี๋ยวก่อนพี่ (เสียงดัง)
6	นิพล :	ก็มา ดู
7	แห่ม :	พี่_หยุดก่อน (เสียงดัง)
8	กรรชัย :	ใจเย็น_ใจเย็น

(ตอน เจ้าของรือตไฉ่เลอร์ลั่น! เคลียร์ให้มันจบ ๆ คู่กรณีอยากให้อย่ายัดคนทั้งหมา)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น แห่มในผลัดที่ 5 และ 7 ไม่พอใจกับคำกล่าวของนิพลที่ว่า “ร้องห่มร้องไห้สงสารลูก” และ “แต่ผมเนียมาดูแลผมใหม่” ซึ่งสังเกตเห็นว่าแห่มเริ่มใช้ระดับเสียงที่ต้งขึ้นเพื่อสั่งให้นิพลระงับผลัดของตนเองก่อน แห่มกล่าวในผลัดที่ 5 ว่า “เดี๋ยวก่อนพี่” แต่นิพลไม่ฟังและยังคงกล่าวต่อไป ส่งผลให้แห่มต้องกล่าวแทรกหน่วยผลัดของนิพลอีกครั้งในผลัดที่ 7 ว่า “พี่ หยุดก่อน” ทำให้นิพลต้องระงับผลัดของตนเองโดยทันทีและไม่มีโอกาสโต้แย้งกลับ

2.7 แนะนำ

คือ การกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ชี้แนวทางให้รู้โดยตรงหรือโดยอ้อม มักจะเกิดในตำแหน่งที่กล่าวแทรกหน่วยผลัดเท่านั้น ผลการศึกษาพบว่าผู้สัมภาษณ์จะกล่าวซ้อนใน

ลักษณะนี้เพื่อช่วยแกะถ้อยคำที่ผู้พูดคนปัจจุบันกำลังนึกหรือนึกไม่ออก ถ้อยคำดังกล่าวเป็นถ้อยคำสั้น ๆ ทำให้การสนทนาสามารถดำเนินต่อไปได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 14 ตัวอย่างของการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่เน้นความ

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	ทนายโนบิ :	เพราะว่าอย่างนี้ครับ เพราะว่า ถ้าเกิดว่า ถ้าเกิดว่า เราเนีย= =ทราบอยู่แล้วว่าน้องมีสติสัมปชัญญะเนียที่ไม่เหมือนกับคนอื่น= =_คำถามคือ_เราอาศัยความอ่อนแอของเขาเนียในการที่จะ = =ไป-ไป หลอกหลวงเอาซึ่งทรัพย์สินหรือเปล่า
2	กรรชัย :	หาผลประโยชน์

(ตอน แหม่ร้อง! ลูกพิการเข้าซ้อน ถูกหญิงสาวหลอกให้โอนเงิน สูญเงินไปกว่า 5 แสน)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น ทนายโนบิ (ทนายของผู้เสียหาย) กำลังสนทนาเพื่อให้ข้อมูลทางด้านกฎหมายกับป๊อบ (คู่กรณี) พร้อมกับสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมว่า “ถ้าเกิดว่า เราเนียทราบอยู่แล้วว่าน้องมีสติสัมปชัญญะเนียที่ไม่เหมือนกับคนอื่น คำถามคือเราอาศัยความอ่อนแอของเขาเนียในการที่จะไป ไป” ซึ่งทนายโนบิได้เว้นช่วงหยุดและกล่าวคำว่า “ไป” ซ้ำกัน 2 ครั้ง ทำให้กรรชัยเข้าใจว่าทนายโนบิกำลังนึกถ้อยคำที่จะพูดอยู่ กรรชัยจึงกล่าวถ้อยคำแทรกในหน่วยผลัดนั้นเพื่อช่วยให้ทนายโนบินึกถ้อยคำออก และสามารถกล่าวถ้อยคำสื่อความหมายต่อไปได้อย่างสมบูรณ์

2.8 แสดงการเป็นผู้ฟัง

คือ การกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ให้ผู้พูดคนปัจจุบันทราบว่าตนกำลังฟังอยู่ การกล่าวซ้อนในลักษณะนี้ช่วยทำให้การสนทนายราบรื่น ไม่ติดขัด เพราะผู้พูดไม่ต้องกล่าว

แทรกผลัดของตนเองเพื่อตรวจสอบว่าผู้ฟังกำลังฟังอยู่หรือไม่ ถ้อยคำแสดงการเป็นผู้ฟังที่พบมาก เช่น “อืม” “เออ” “อ้อ” “อา” “ค่ะ” “ครับ” รวมถึงถ้อยคำที่แสดงให้เห็นถึงการติดตามการสนทนา เช่น “แล้วยังไงต่อ” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 15 ตัวอย่างของการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่แสดงการเป็นผู้ฟัง

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	กรรชัย :	อะ_อะ_เอาประเด็นหมา_แล้วหมามันไปชู้บ้านคุณหรือยัง
2	เปียร์ :	ก็เขามิ::ประเด็นที่_ไอนี้_อะไรอะ_ดิ้งหมามันมาหน้าบ้านกันนะ= =ครับ_จุงมา มาชู้หน้าบ้าน
3	กรรชัย :	<u>เออ</u> <u>แล้วยังไง</u>
4	กรรชัย :	ให้ไปชู้_ไปชู้ที่หน้าบ้านคุณ
5	เปียร์ :	ใช่::

(ตอน เจ้าของร็อตไวเลอร์ลั่น! เคลียร์ให้มันจบ ๆ คุกรณีอยากให้อย่างคนทั้งหมด)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น กรรชัย (ผลัดที่ 1) ถามคำถามเกี่ยวกับประเด็นที่ตึกจุงสุนัขร็อตไวเลอร์มาชู้ที่หน้าบ้านของเปียร์ว่า “แล้วหมามันไปชู้บ้านคุณหรือยัง” จากนั้นเปียร์ (ผลัดที่ 2) ก็นึกพลาตตอบแบบติด ๆ ขัด ๆ ไม่ต่อเนื่อง กรรชัย (ผลัดที่ 3) จึงกล่าวแทรกหน่วยผลัดว่า “เออ แล้วยังไง” เพื่อให้เปียร์ทราบว่า เขากำลังติดตามฟังเรื่องราวที่เปียร์พูดอยู่และเป็นการส่งสัญญาณให้เปียร์พูดต่อไป

2.9 สรุปประเด็นสนทนา

คือ การกล่าวข้อที่ทำหน้าที่สรุปภาพรวมของเหตุการณ์หรือประเด็นที่กำลังสนทนาใหม่อีกครั้งด้วยถ้อยคำภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และชัดเจน การสรุปประเด็นสนทนาอาจเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ การสรุปประเด็นตามรูปแบบที่กำหนดไว้ตายตัวของรายการ คือ ผู้สัมภาษณ์มักจะกล่าวถึงภาพรวมของเหตุการณ์เป็นช่วง ๆ เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไปพร้อม ๆ กัน และการสรุปประเด็นในกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์พูดออกนอกประเด็นหรือพูดวกวน ผู้สัมภาษณ์จะเรียบเรียงถ้อยคำและสรุปเนื้อความใหม่อีกครั้งให้เข้าใจง่ายมากขึ้น และนำไปสู่คำตอบของคำถามที่ชัดเจนการสรุปประเด็นสนทนาจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้รายการสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่นดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 16 ตัวอย่างของการกล่าวข้อที่ทำหน้าที่สรุปประเด็นสนทนา

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	นายเกรียงศักดิ์ :	ไม่ใช่_คือมันมีน้ำไฟเอาไปแบ่ง_แบ่งให้เขาทำไม
2	ตุ๊ก :	น้ำไฟนะ_ตอนที่เซ็นกัน= =นะคะให้ปลูกให้หมด 6 หลัง_ปลูกไปแล้ว 1 หลัง_ขอน้ำ= =ขอไฟไม่ได้_ต้องปลูกให้หมด 6 หลัง_แล้วเพื่อเอาไปให้= =เจ้าอาวาสเอาตราวัดบิ๊ม ไปเซต_ไปที่ไหน_ขอไม่ได้_ =บอกต้องให้นางประภาเซ็น มา
3	กรรชัย :	เดี๋ยวนะพี่_เดี๋ยวม= =อธิบายให้ฟัง_คือชาวบ้านเขากำลังจะบอกอย่างจี้_= =คุณผู้ชมฟังไปพร้อมกันนะ_คือ_ชาวบ้านเขาบอกว่า_=

	<u>=กว่าเขาจะไปขอได้เนี่ยมันลำบากมาก_พอมันมีอยู่ปืม=</u> <u>=เดียวเนี่ย_มันก็มีการกระจายใช้กัน</u>
4	ตุ๊ก : ไข่คะ

(ตอน โดนแล้วหมอบลา ชาวบ้านฮือไล่ ด่าไอ้ชั่ว!!! เหตุช่วยศีกิธรณีสงฆ์ วัดไล่ที่ชาวบ้าน)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น ทนายเกรียงศักดิ์ถามถึงสาเหตุที่ชาวบ้านมีการแบ่งน้ำแบ่งไฟกัน ตุ๊ก (ผลัดที่ 2) จึงอธิบายถึงความยากลำบากในการไปขอน้ำขอไฟ แต่สุดท้ายก็ขอไม่สำเร็จ เนื่องจากที่ดินตรงนั้นยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของนางประภา ไม่ได้โอนให้ว่าอย่างถูกต้องตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านอื่นหรือผู้ชมอาจเกิดความสงสัยเพราะเห็นว่าถ้อยคำของตุ๊กไม่ได้ตอบคำถามทนายเกรียงศักดิ์ตรง ๆ ว่า “แบ่งให้เขาทำไม” ผู้สัมภาษณ์ (ผลัดที่ 3) จึงกล่าวแทรกหน่วยผลัดของตุ๊กเพื่อช่วยสรุปประเด็นที่ตุ๊กต้องการจะสื่อสารใหม่อีกครั้งว่า “กว่าเขาจะไปขอได้เนี่ยมันลำบากมาก พอมันมีอยู่ปืมเดียวเนี่ย มันก็มีการกระจายใช้กัน” ซึ่งการสรุปประเด็นของผู้สัมภาษณ์ในผลัดที่ 3 นี้ เป็นคำตอบของคำถาม “แบ่งให้เขาทำไม” ช่วยให้ผู้ที่สัมภาษณ์ท่านอื่นและผู้ชมเข้าใจเรื่องราวได้ชัดเจนขึ้น รวมถึงตุ๊กก็ตอบรับว่า “ไข่คะ” เพื่อรับรองว่าตนต้องการจะสื่อสารเช่นนั้น เมื่อทุกฝ่ายเข้าใจตรงกันแล้ว การสนทนาจึงสามารถดำเนินต่อไปได้

2.10 ปรับแก้ถ้อยคำ

คือ การกล่าวข้อที่ทำหน้าที่ปรับแก้ถ้อยคำของผู้พูดคนปัจจุบันให้ถูกต้องหรือแก้ไขให้ดีขึ้น ผลการศึกษาพบว่า การกล่าวข้อในลักษณะนี้ไม่ค่อยปรากฏ เนื่องจากผู้ที่จะปรับแก้ถ้อยคำของผู้อื่นได้นั้นจะต้องมีข้อมูลหรือประสบการณ์ร่วมกันกับผู้พูด อาจเป็นผู้สัมภาษณ์ปรับแก้ถ้อยคำให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์ หรือผู้ให้สัมภาษณ์ปรับแก้ถ้อยคำ

ให้แก่นัก การปรับแก้ต่างจากการโต้แย้งเนื่องจากผู้ปรับแก้ถ้อยคำไม่ได้ต้องการซึ่งผลัดจากผู้พูดคนปัจจุบัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 17 ตัวอย่างของการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ปรับแก้ถ้อยคำ

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	แหม่ม :	วันแรก-วันแรกหนูว่างไหม_เออ_พี่รู้ไหม_วันที่ 31 = = นะ_หนูเป็นลมหัวทิ่ม_หนูก็เข้าโรงพยาบาลเหมือนกัน
2	นิพล :	โห่ ใครก็พูดได้
3	แหม่ม :	เออ_แล้วหนูจะวิ่งไปหาพี่ยังงัย_วันที่ 2_= =ตึกอยู่-ตึกอยู่ที่ศาล_หนูก็ไปเผ่าตึกที่ศาล_ทั้งวัน_เออ
4	ตึก :	<u>วันที่ 1</u>

(ตอน เจ้าของรือตไวเลอร์ลั่น! เคลียร์ให้มันจบ ๆ คู่กรณีอยากให้อยู่ทั้งคนทั้งหมา)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น แหม่ม (ภรรยาของตึก) กำลังให้ข้อมูลกับคู่กรณี ในผลัดที่ 1 ว่า “วันที่ 31 นะ หนูเป็นลมหัวทิ่ม หนูก็เข้าโรงพยาบาลเหมือนกัน” จึงเป็นสาเหตุให้ตนไม่สามารถไปพูดคุยเพื่อไกล่เกลี่ยปัญหาเรื่องสุนัขได้ จากนั้นในผลัดที่ 3 แหม่มก็พยายามให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า “วันที่ 2 ตึกอยู่ที่ศาล หนูก็ไปเผ่าตึกที่ศาลทั้งวัน” เมื่อตึกผู้เป็นสามีได้ยินถ้อยคำดังกล่าวและทราบว่าแหม่มพูดผิด จึงกล่าวแทรกหน่วยผลัดของแหม่มเพื่อปรับแก้ข้อมูลวันที่ให้ถูกต้องจาก “วันที่ 2” แก้ไขเป็น “วันที่ 1”

2.11 เรียกความสนใจ

คือ การกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ดึงความสนใจจากผู้ร่วมสนทนาให้หันมาสนใจสิ่งที่ตนต้องการนำเสนอ การกล่าวซ้อนในลักษณะนี้ไม่ค่อยปรากฏ เนื่องจากบรรทัดฐานของ

การสัมภาษณ์เป็นการถาม-ตอบ ผู้ร่วมสนทนาทุกคนยอมให้ความสนใจอยู่กับประเด็นที่กำลังสนทนา ทว่าการกล่าวซ้อนเพื่อเรียกความสนใจอาจเกิดขึ้นบ้างโดยเฉพาะช่วงที่มีการแสดงหลักฐานประกอบการสนทนา เช่น รูปภาพ คลิปวิดีโอ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 18 ตัวอย่างของการกล่าวซ้อนเพื่อเรียกความสนใจ

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	กรรชัย :	แล้ว_แล้วมันออกไปทำไม_หมาคุณออกไปทำไม_ไปกัดเขาทำไม
2	ต๊ีก :	ผมเดินออกมาหยาบของ
3	นิพล :	ก็มันนะคลิป_คลิปที่-คลิปที่เขา= =ปล่อยมานะหมามันวิ่ง-มันวิ่ง_เตลิตมาซอย 8 นะ
4	กรรชัย :	อะ_= =เดี๋ยวขอตั้งแต่แรกนะ_เขาบอกมันมีคลิปที่คุณออกมาเย็น= =ตบมือ_อะ_นี่_นี่นะ_นี่คุณนะ
→ 5	นิพล :	<u>อะนี่ ดูนี</u>
6	ต๊ีก :	นี่เมื่อวันที่ 31 ตุลา
7	นิพล :	เนี่ย ๆ ก็ 31 เนี่ยแหละที่กัดผมอะ
8	ต๊ีก :	ช่วยดูเวลา-ช่วยดูเวลาที่หมาผมออกไปด้วย_แล้วเข้าบ้านด้วย
→ 9	นิพล :	<u>นี่_เออนี่นี่_คลิปนี้เนี่ยจะจะเลย_นี่</u>
10	กรรชัย :	อันนี้คุณยืนดูหมา= =คุณอะตบมือด้วยเนี่ย

(ตอน เจ้าของร็อตไวเลอร์ลั่น! เคลียร์ให้มันจบ ๆ คู่กรณีอยากให้อย่างทั้งคนทั้งหมา)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น จะสังเกตเห็นว่านิพลกล่าวซ้อนถึง 2 ครั้ง ครั้งแรก นิพล (ผลัดที่ 5) กล่าวซ้อนกับกรรชัย (ผลัดที่ 4) กล่าวคือ กรรชัยในผลัดที่ 4 กล่าวถึงคลิปวิดีโอจากกล้องวงจรปิดที่จะนำมาเปิดในรายการ เมื่อทีมงานเปิดคลิปวิดีโอ ดังกล่าวขึ้น กรรชัยจึงถามขึ้นว่า “อะ นี่ นีนะ นี่คุณนะ” เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านอื่นและผู้ชมทราบว่าผู้ชายที่ปรากฏในคลิปวิดีโอคือใคร ขณะเดียวกันนิพลในผลัดที่ 5 ก็กล่าวขึ้นพร้อมกับกรรชัยว่า “อะนี่ ดูนี” เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านอื่นและผู้ชมสนใจดูคลิปวิดีโอ

ส่วนครั้งที่ 2 นิพล (ผลัดที่ 9) กล่าวซ้อนกับตึก (ผลัดที่ 8) กล่าวคือ ตึกอธิบายว่าคลิบดังกล่าวเกิดขึ้นวันที่ 31 ตุลาคม ซึ่งนิพลก็ยืนยันว่าเป็นวันเดียวกันกับที่เขาถูกสุนัขกัด ทว่าตึกในผลัดที่ 8 แย้งว่า “ช่วยดูเวลาที่หมาผมออกไป แล้วเข้าบ้านด้วย” ขณะเดียวกันในผลัดที่ 9 นิพลไม่ได้ตอบกลับตึก แต่กล่าวว่า “นี่ เออนี่นี่ คลิปนี้เนี่ยจะเลย นี่” เพื่อเรียกความสนใจจากผู้ให้สัมภาษณ์ท่านอื่นและผู้ชม แม้ว่าในขณะนั้นทุกคนกำลังชมคลิปวิดีโอจากกล้องวงจรปิดอยู่ด้วยกัน แต่การเรียกความสนใจเป็นการให้สัญญาณให้ทุกคนตั้งใจชมเหตุการณ์นั้น ๆ เป็นพิเศษ เพราะวันที่เกิดเหตุ นิพลเป็นผู้ได้รับความเสียหาย คือ ถูกสุนัขรื้อตไวเลอร์จำนวน 6 ตัวรุมกัดจนเขาบาดเจ็บ และอาจเคยเห็นภาพจากกล้องวงจรปิดมาก่อนหน้านี้แล้ว จึงสามารถบอกภาพเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ได้

2.12 เตือน

คือ การกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่บอกให้ผู้ร่วมสนทนารู้ตัวหรือทักเพื่อไม่ให้ลืมตัว การกล่าวเตือนเกี่ยวข้องกับบริบทแวดล้อมขณะสนทนา เมื่อมีสิ่งที่ไม่เหมาะสมเกิดขึ้น เช่น ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถ้อยคำไม่สุภาพ หรือประพฤติดนไม่เหมาะสม ผู้สัมภาษณ์จำเป็นต้องตอบสนองต่อเหตุการณ์อย่างทันท่วงที ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตารางที่ 19 ตัวอย่างของการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่เตือน

ผลัดที่	ผู้พูด	ถ้อยคำ
1	ทนายแดง :	คือ-คือ-ในทางกฎหมายแล้ว_จริง ๆ เรื่องหมิ่นประมาทเนี่ย= =_มันต้องระบุตัวตน_แต่กรณีนี้ไม่ใช่เรื่องหมิ่นประมาทนะ= =_โดยเฉพาะตั้งแต่มีคอมพิวเตอร์ขึ้นมาเนี่ย_เรื่องหมิ่น= =_ประมาทแยกกันเลยนะครับ_ถ้าผิดพ.ร.บ. คอมพิวเตอร์_= =_ไม่ผิดหมิ่นประมาท_อะไรประมาณนี้นะนะ_ไม่มีเวลาที่= =_จะอธิบายในรายละเอียด_แต่ว่า_อย่างที่ผมบอกนะ_= =_ข้อกฎหมายเอาง่าย ๆ _เอาคิด-กฎหมายมันก็ไปกับความ= =_เป็นจริงเนอะ_กฎหมายมันก็เขียนไว้ชัดเจนครับ_เรื่อง= =_อะไรที่ไปสร้างความเดือดร้อนเสียหายให้กับประชาชน_= =_นะ_แล้วขัดกับความสงบเรียบร้อย_ศีลธรรม=อันดีเนี่ย
2	กรรชัย :	<u>ดิ่ง=</u> <u>=ดิ่งแมสก์ขึ้นจุมูกินดหนึ่งครับ</u>
3	ทนายแดง :	อ่า_มันบิดเบือนข้อมูล_ข้อเท็จจริง_ผมไม่ยากบอกว่ามัน= =_เท็จหรอก_แต่ถ้าไปบิดเบือนข้อเท็จจริง_ไม่ต้องถึงขนาด= =_เท็จนะฮะ_ผมว่า พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ก็เข้าแล้ว_แล้วก็= =_แจ้งข้อหา (X)
4	กรรชัย :	<u>พูดง่าย ๆ</u> _ณ_วันนี้ทางทนายแดงมองว่า_คน= =_อีสานเนี่ยสามารถที่จะปกป้องชาติพันธุ์ตัวเองโดยการที่= =_ไปแจ้งความได้เหมือนกัน_ถูกไหมฮะ

(ตอน สังคมไม่ทน ดาหน้า ตามล่ากลุ่มคนเหยียดชาติพันธุ์คนอีสาน)

จากตัวอย่างบทสนทนาข้างต้น นายแดงในผลัดที่ 1 และ 3 กำลังให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อกฎหมายว่า “ถ้าผิด พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ ไม่ผิดหมิ่นประมาท” ซึ่งระหว่างที่นายแดงกำลังพูดอยู่นั้น แมสก์ของนายแดงก็เลื่อนลงมาจากจมูก กรรชัย (ผลัดที่ 2) จึงกล่าวแทรกหน่วยผลัดเพื่อเตือนให้นายแดงดึงแมสก์ขึ้น เพราะเกรงว่าจะผิดกฎหมาย และเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโควิด-19

ผลการศึกษาตำแหน่งและหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนทั้ง 12 หน้าที่ ได้แก่ ได้แย้งประเด็นสนทนา ถามคำถาม ให้ข้อมูล ตอบคำถาม แสดงทัศนคติในทางลบ ยับยั้งผลัดสนทนา แนะนำความ แสดงการเป็นผู้ฟัง สรุปประเด็นสนทนา ปรับแก้ถ้อยคำ เรียกความสนใจ และเตือน สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 20 ตำแหน่งและหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อน

ที่	ตำแหน่ง หน้าที่	กล่าวแทรกหน่วยผลัด (ครั้ง)		กล่าวพร้อมกัน (ครั้ง)	รวม
		สนับสนุน	ชิงผลัด		
1	โต้แย้งประเด็นสนทนา	-	16	9	25
2	ถามคำถาม	-	16	8	24
3	ให้ข้อมูล	-	13	10	23
4	ตอบคำถาม	-	12	7	19
5	แสดงทัศนคติในทางลบ	-	10	5	15
6	ยับยั้งผลัดสนทนา	-	7	3	10
7	แนะนำความ	8	-	-	8

8	แสดงการเป็นผู้ฟัง	4	-	2	6
9	สรุปประเด็นสนทนา	3	-	-	3
10	ปรับแก้ถ้อยคำ	1	-	-	1
11	เรียกความสนใจ	-	1	-	1
12	เตือน	-	1	-	1
รวม		16	76	44	136

จากตารางข้างต้น หน้าที่ที่ปรากฏใช้มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ได้แย้ง ประเด็นสนทนา พบจำนวนทั้งสิ้น 25 ครั้ง รองลงมาคือ ถามคำถาม พบจำนวนทั้งสิ้น 24 ครั้ง และสุดท้ายคือ ให้ข้อมูล พบจำนวนทั้งสิ้น 23 ครั้ง ส่วนหน้าที่ที่ปรากฏใช้น้อยที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ ปรับแก้ถ้อยคำ เรียกความสนใจ และเตือน พบจำนวนทั้งสิ้น 1 ครั้ง เท่ากัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัตถุประสงค์ของรายการ “โนนกระแส” เป็นรายการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์ (Factual Interview) อีกทั้งรูปแบบของรายการยังเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมสนทนาแสดงความคิดเห็นและโต้แย้งในประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ ดังนั้นถ้อยคำแสดงการกล่าวข้อที่พบมากที่สุดจึงมีหน้าที่ที่สอดคล้องกับประเภทและรูปแบบของรายการ ขณะที่การกล่าวข้อเพื่อปรับแก้ถ้อยคำ เรียกความสนใจ และเตือน ไม่ได้เกี่ยวข้องกับประเภท รูปแบบ หรือวัตถุประสงค์ของรายการสัมภาษณ์ ทว่าหน้าที่ดังกล่าวเกิดขึ้นในบริบทเฉพาะ เช่น มีผู้ร่วมสนทนาคนใดคนหนึ่งพูดผิด ผู้ร่วมสนทนาอีกคนจึงกล่าวข้อเพื่อปรับแก้ถ้อยคำให้ หรือในระหว่างการสนทนามีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น ทำให้ผู้ร่วมสนทนาต้องกล่าวข้อเพื่อเรียกความสนใจหรือเตือน หน้าที่ดังกล่าวจึงปรากฏน้อย

นอกจากนี้ การกล่าวข้อที่เกิดขึ้นในตำแหน่งที่กล่าวแทรกหน่วยผลิตสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ตามแนวคิดของ James and Clark (1993) ได้แก่ หน้าที่ที่แสดงความร่วมมือและสนับสนุนผู้พูดคนก่อน และหน้าที่ที่แสดงการชิงผลจากผู้พูดคนก่อน ดังนี้

1. หน้าที่ที่แสดงความร่วมมือและสนับสนุนผู้พูดคนก่อน พบจำนวน 4 หน้าที่ ได้แก่ แนะนำ แสดงการเป็นผู้ฟัง สรุปประเด็นสนทนา และปรับแก้ถ้อยคำ รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 16 ครั้ง
2. หน้าที่ที่แสดงการชิงผลจากผู้พูดคนก่อน พบจำนวน 8 หน้าที่ ได้แก่โต้แย้งประเด็นสนทนา ถามคำถาม ให้ข้อมูล ตอบคำถาม แสดงทัศนคติในทางลบ ยับยั้งผลัดสนทนา เรียกความสนใจ และเตือน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 74 ครั้ง

ตารางที่ 21 หน้าที่ของถ้อยคำแสดงการกล่าวข้อ
ในตำแหน่งที่กล่าวแทรกหน่วยผลิต

หน้าที่ที่แสดงความร่วมมือ และสนับสนุนผู้พูดคนก่อน	หน้าที่ที่แสดงการชิงผล จากผู้พูดคนก่อน
(1) แนะนำ (2) แสดงการเป็นผู้ฟัง (3) สรุปประเด็นสนทนา (4) ปรับแก้ถ้อยคำ	(1) โต้แย้งประเด็นสนทนา (2) ถามคำถาม (3) ให้ข้อมูล (4) ตอบคำถาม (5) แสดงทัศนคติในทางลบ (6) ยับยั้งผลัดสนทนา (7) เรียกความสนใจ (8) เตือน

ผู้วิจัยพบว่า การกล่าวแทรก (interruptions) ส่วนใหญ่เป็นการชิงผลัดจากผู้พูดคนก่อนมากกว่าแสดงความร่วมมือหรือสนับสนุนผู้พูดคนก่อน กล่าวคือ ผู้ร่วมสนทนาเจตนาเลือกตนเองเป็นผู้พูดก่อนถึงจุดที่มีแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนตัวผู้พูดได้ ซึ่งไม่เป็นไปตามกฎการรับ-ส่งผลัดสนทนา (Sacks et al., 1974) ทั้งนี้ การกล่าวแทรกเพื่อชิงผลัดสนทนาอาจเกิดขึ้นได้เนื่องจากผู้ร่วมสนทนาคนอื่น ๆ ต้องการครอบครองผลัดสนทนาเพื่อวัตถุประสงค์บางประการ เช่น ผู้สัมภาษณ์กล่าวแทรกผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อควบคุมการสนทนาให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นตามวัตถุประสงค์ของรายการ ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวแทรกผู้สัมภาษณ์เพื่อให้ข้อมูลอันเป็นข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวแทรกกันเองเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งในประเด็นที่ตนไม่เห็นด้วย

ขณะที่การกล่าวพร้อมกัน (overlaps) อาจเกิดขึ้นได้เสมอในกรณีที่มีผู้พูดเลือกตนเองเป็นผู้พูดคนถัดไปพร้อมกันหลายคน ทั้งนี้การพูดพร้อมกันจะเกิดขึ้นเพียงระยะเวลาสั้น ๆ ก่อนที่ผู้พูดคนหนึ่งจะหยุดลง เพื่อให้ผู้พูดอีกคนดำเนินผลัดสนทนาต่อไป แสดงให้เห็นว่าผู้ร่วมสนทนาที่กล่าวขึ้นพร้อมกันไม่ได้มีเจตนาชิงผลัดจากผู้พูดคนก่อนหน้าเหมือนอย่างการกล่าวแทรก

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษารื่องตำแหน่งและหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อน 2 ประเภท ได้แก่ การกล่าวแทรก (interruptions) และการกล่าวพร้อมกัน (overlaps) ในบทสนทนาภาษาไทยที่มีผู้ร่วมสนทนามากกว่า 2 คนขึ้นไปและผู้ให้สัมภาษณ์เป็นคู่กรณีกัน กรณีศึกษารายการ “โหนกระแส” พร้อมทั้งอภิปรายเปรียบเทียบกับผลการวิจัยที่มีมาก่อน ดังนี้

1. ตำแหน่งของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อน

ผลการศึกษาพบว่า ถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนปรากฏ 2 ตำแหน่ง ได้แก่ ตำแหน่งที่กล่าวแทรกหน่วยผลัด และตำแหน่งที่กล่าวพร้อมกัน

ผลการศึกษาเปรียบเทียบตำแหน่งของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนพบว่า ถ้อยคำที่แสดงการกล่าวซ้อนจำนวนทั้งสิ้น 136 ครั้ง แบ่งออกเป็นถ้อยคำที่กล่าวแทรกหน่วยผลัดจำนวน 92 ครั้ง และถ้อยคำที่กล่าวพร้อมกันจำนวน 44 ครั้ง แสดงให้เห็นว่าการสัมภาษณ์ในรายการ “โหนกระแส” มีถ้อยคำแสดงการกล่าวแทรกในการสนทนาปรากฏมากกว่าถ้อยคำแสดงการกล่าวพร้อมกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบของรายการที่เอื้อให้ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งประเด็นสนทนาได้ ส่วนผู้สัมภาษณ์ก็สามารถกล่าวแทรกขึ้นได้เพื่อควบคุมให้การสนทนาดำเนินไปอย่างราบรื่นและบรรลุตามวัตถุประสงค์

2. หน้าที่ของถ้อยคำที่แสดงการกล่าวซ้อน

ผลการศึกษาถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนพบว่า มีหน้าที่หลัก ๆ 12 หน้าที่ ได้แก่

- 2.1 โต้แย้งประเด็นสนทนา
- 2.2 ถามคำถาม
- 2.3 ให้ข้อมูล
- 2.4 ตอบคำถาม
- 2.5 แสดงทัศนคติในทางลบ
- 2.6 ยับยั้งผลัดสนทนา
- 2.7 แนะนำความ
- 2.8 แสดงการเป็นผู้ฟัง
- 2.9 สรุปประเด็นสนทนา

2.10 ปรับแก้ถ้อยคำ

2.11 เรียกความสนใจ

2.12 เตือน

ผลการศึกษาหน้าที่ของถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนพบว่า หน้าที่ที่ปรากฏมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ โต้แย้งประเด็นสนทนา ถามคำถาม และให้ข้อมูล ตามลำดับ ผลการศึกษาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายการ “โน้ตกระแส” เป็นรายการสัมภาษณ์ที่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและโต้แย้งในประเด็นต่าง ๆ ดังนั้น ถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนจึงมีหน้าที่สอดคล้องกับรูปแบบของรายการ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษากการกล่าวซ้อนในบทสนทนาภาษาไทย กรณีศึกษารายการ “โน้ตกระแส” พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวซ้อนในบทสนทนามากกว่าผู้สัมภาษณ์ อาจเป็นเพราะผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยเลือกศึกษาเฉพาะข้อมูลบทสนทนาที่มีผู้ร่วมสนทนามากกว่า 2 คนขึ้นไป ทำให้จำนวนของผู้ให้สัมภาษณ์มีมากกว่าจำนวนของผู้สัมภาษณ์ ส่งผลให้ผู้สัมภาษณ์ควบคุมผลัดสนทนายากขึ้น นอกจากนี้การเลือกศึกษาข้อมูลบทสนทนาที่ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นคู่กรณีกันย่อมพบการสนทนาที่มีความขัดแย้ง สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มักจะใช้ถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่โต้แย้งประเด็นสนทนามากที่สุด

2. ผู้วิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ถามคำถามหลายครั้ง ซึ่งอาจดูไม่สอดคล้องตามบรรทัดฐานของการปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบของการสัมภาษณ์ที่กล่าวไว้ว่า “ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ครอบครองการสนทนาเชิงปฏิสัมพันธ์ คือ

เป็นผู้ควบคุมทิศทางในการสัมภาษณ์ ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้รอบรองการสนทนาเชิงปริมาณ คือ เป็นผู้ให้รายละเอียดข้อมูลโดยเป็นฝ่ายตอบ” (นิยะดา รสิทวรรณ, 2544, น. 76) ทว่าการสัมภาษณ์ในรายการ “โหนกระแส” มีผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีความหลากหลายทั้งด้านอายุ เพศ อาชีพ สถานภาพทางสังคม ฯลฯ รวมถึงประเด็นที่นำมาสนทนากันบางประเด็นจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายมาร่วมสนทนาด้วย ดังนั้น หน้าที่ในการถามคำถามจะมาจากผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายเป็นส่วนใหญ่ ไม่ใช่ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นบุคคลทั่วไป

3. รายการ “โหนกระแส” มักจะหยิบยกประเด็นที่กำลังเป็นกระแสในสังคมมาพูดคุย โดยเฉพาะประเด็นที่มีการโต้แย้งกันระหว่างบุคคลซึ่งมีแนวคิดหรือแนวปฏิบัติต่างกัน บางกรณีผู้ให้สัมภาษณ์สองฝ่ายเป็นคู่กรณีกัน จึงไม่แปลกที่จะพบการกล่าวแทรก (interruptions) ปากกามากกว่าการกล่าวพร้อมกัน (overlaps) เพราะต่างฝ่ายต่างไม่จำเป็นต้องรักษาน้ำใจหรือมารยาทอันดีต่อกัน และต่างฝ่ายต่างต้องการนำเสนอข้อมูลในแง่มุมมองของตนเองให้ได้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสังเกตว่า การใช้ถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่โต้แย้งประเด็นสนทนาบ่อย ๆ อาจทำให้ผู้พูดมีภาพลักษณ์ในทางที่ไม่ดี เช่น ขาดการควบคุมอารมณ์ และเมื่อเหตุการณ์การสนทนานี้ถูกเผยแพร่ออกสู่สายตาของประชาชน อาจทำให้มุมมองที่มีต่อเรื่องราวหรือบุคคลนั้น ๆ ผิดเพี้ยนไปได้

4. กรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์โต้แย้งกันจนทำให้การสนทนาไม่ราบรื่น ผู้สัมภาษณ์จะใช้ถ้อยคำแสดงการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ยับยั้งผลัดสนทนา ซึ่งสอดคล้องกับกลวิธีทางภาษาที่คนกลางใช้ยุติการสนทนาที่มีความขัดแย้งในรายการสนทนาทางโทรทัศน์ (พวรรณ วรรณ, 2557, น. 226) คือ การใช้วัจนกรรมอ้อมยับยั้งผลัดสนทนาของผู้พูดคนปัจจุบัน เช่น “ใจเย็น ๆ” หรืออาจใช้วิธีการกล่าวซ้อนเพื่อถามคำถามในลักษณะของการเปลี่ยนประเด็นคำถาม เพื่อเปลี่ยนจากประเด็นที่มีความขัดแย้งไปเป็นประเด็นอื่น

5. การกล่าวซ้อนไม่ได้ทำหน้าที่ช่วงชิงผลัดมาเป็นผู้พูดเสมอไป เพราะบางหน้าที่ของการกล่าวซ้อนเป็นเสมือนกลไกที่ช่วยให้การสนทนาบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น การกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่แน่วความ การกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่แสดงความเป็นผู้ฟัง การกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่สรุปประเด็นสนทนา และการกล่าวซ้อนที่ทำหน้าที่ปรับแก้ถ้อยคำ ทำให้ผู้พูดคนปัจจุบันทราบว่าคุณฟังกำลังสนใจฟังเรื่องราวที่กำลังสนทนาอยู่ รวมถึงทำให้การสนทนาไม่เกิดช่องว่างหรือความเงียบด้วย

6. การศึกษาเรื่องตำแหน่งและหน้าที่ของการกล่าวซ้อนทำให้เห็นรูปแบบของรายการ “โนนกระแส” ที่น่าสนใจ คือ การนำผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นคู่กรณีกันมาเผชิญหน้ากันเพื่อให้ผู้ชมได้รับรู้ข้อเท็จจริงจากทั้งสองฝ่าย อย่างไรก็ตาม ผู้ให้สัมภาษณ์อาจมีมุมมองข้อเท็จจริงต่อเรื่องราวหนึ่ง ๆ แตกต่างกัน การกล่าวซ้อนจำนวนมากที่ปรากฏขึ้นในบทสนทนาย่อมแสดงถึงระดับความเข้มข้นของประเด็นสนทนาและความร่วมมือในการสนทนา ตลอดจนบทบาทของผู้สัมภาษณ์ในการควบคุมการสนทนาให้อยู่ในกรอบกติกาของการสัมภาษณ์ ดังนั้น การกล่าวซ้อนจึงเป็นความแปลกใหม่ที่ทำให้รายการ “โนนกระแส” แตกต่างจากรายการสัมภาษณ์อื่น ๆ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลวรรณ ปกรณ์ขจรนาวิน. (2549). *กลวิธีการถามในปริจเฉทการสัมภาษณ์รายการ "ถึงลูกถึงคน"* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นริศรา ทาสนาม. (2558). *ถ้อยคำแสดงการเป็นผู้ฟังของผู้ร่วมสนทนาที่มีสถานภาพเท่ากันในบทสนทนาภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นิตยาภรณ์ ธนสิทธิสุโรชิตี. (2545). *กลไกการเปลี่ยนประเด็นในการสนทนาภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นิยะดา รสิทวรรณ. (2544). *การครอบครองการสนทนาในสถานการณ์การสื่อสารแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ประไพพรรณ พิงฉิม. (2542). *กลวิธีการถามในปริจเฉทการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์สองประเภท* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พรรณธร ครุฑเนตร. (2557). *กลวิธีทางภาษาที่ใช้ยุติการสนทนาที่มีความขัดแย้งในภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาไทย). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ภาษาต่างประเทศ

- Goffman, E. (1981). *Forms of talk*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- James, D., & Clark, S. (1993). Women, men, and interruptions: A critical review. In D. Tannen (Ed.), *Gender and conversational interaction* (pp. 231-280). New York: Oxford University Press.
- Sacks, H., Shegloff, E. & Jefferson, G. (1974). A simplest systematics for the organization of turn-taking in conversation. *Language*, 50, 696-735.
- Zimmerman, D. & West, C. (1975). Sex roles, interruptions and silences in conversations. In B. Thomas & N. Henly (Eds.), *Language and Sex* (pp. 105-129). Rowley, Mass: Newbury House.